

תקות מנחם

גיליון מס'
212

יו"ל לקראת ש"פ שופטים
ד' אלול
הי תהא שנת עליון

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי
הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראב

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם,
להראות ולהוכיח הנראה לענ"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו,
הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.
ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר הפלאה - א'

מחזור כ"ט שנת הז"ך

בעז"ה יום ג' פרשת שופטים ל' מנחם-אב א' דר"ח אלול הי' תהא שנת עליון - 5770 - ה'פרצת
סיום הלכות שבועות והתחלת הלכות נדרים וסיום הלכות נדרים והתחלת הלכות נזירות
ביום א' פרשת כי תצא הי' אלול הי' תהא שנת עליון - 5770 - ה'פרצת

נדר" על ענין "כי יפליא לנדור" – שהוא מלי "פלא": "שמשיך מבחינת
פלא כו"ו. ו"פלא" מוסב על ספירת הכתר שלמעלה מהחכמה, היינו
הכחות שמקבלים על הנדרים והשבועות מלמעלה מספירת החכמה
ולמעלה מטעם ודעת, כדי שיקיימו הנדרים והנדבות והשבועות בכל
מצב שהוא בבל ישונה, ואפ"ל אם יבוא מצב שיהיה מאוד קשה לקיים
הנדר והשבועה, מקבל כחות שלמעלה מהשכל וטעם ודעת.
ולכן עושה האדם נדר או שבועה ולא מסתפק בהבטחה שנותן לו
כחות על שכלים לקיים זאת בפועל ולכן לפני לידת האדם "משביעין
אותו תהי צדיק"⁶, משביעין (גם בשי"ן שמאלית) בכחות שלמעלה
מהשכל והחכמה (ספירת הכתר) לשבע המידות שלמטה [וזו גם א'
הסיבות שנקראת שבועה – מלי שבע].

ראה אנכי נותן לפניכם ברכה, וההיפך

ג. וכן בענין פרשת ראה יש ב' הענינים; "ראה אנכי נותן לפניכם היום
ברכה וקללה"⁷ היינו שיש את הענינים החיוביים הברכה שבאה בגלל
ה"עשה טוב" כמ"ש בפסוק הבא⁸: "והקללה אם לא תשמעו אל מצות
הוי' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם וגו'".
וכפי שאד"ש מה"מ אומר כל פעם שגם הקללה נהפכת לברכה, ועוד
יותר שהברכה מתבטאת באותיות שנראות כהיפך הברכה, אבל
באותיות ובמילים אלו מתבטאות ברכות נעלות. וכמו שמביא כ"ק
אד"ש את סיפור הגמי' במו"ק שרשב"י שלח פעם את בנו לשני צדיקים
שהגיעו לעיר, כדי לקבל מהם ברכה, והם אמרו לו דברים שנראים
ההיפך; שבביתך לא יהיה מסודר והמולה ומלוכלך תמיד, ושתזרע ולא
תקצור, וכשחזר בצער לאביו ואמר שלא קיבל ברכות אלא ההיפך,
הסביר לו אביו שכל אלו ברכות הן; שכוונתם היא, שבירכו אותו
שיוולדו לו ויהיה לו בבית הרבה ילדים שיעשו כלוך ובלתי סדר, ותזרע
ולא תקצור, הכוונה היא שתוליד ילדים ולא תקבור אותם.
ומסביר אד"ש שאלו ברכות נעלות ביותר שלא יכולות להתלבש
באותיות רגילות אלא הן ברכות נעלמות, כי זו קללה שנהפכת לברכה
(ואומר אד"ש שמזה באים לדרגת ברכות נעלות יותר, שמלכתחילה אין
עוגמת נפש, כי מלכתחילה הן ברכות).

שופטייך ויועצייך

ד. גם בפרשת שופטים ישנם את שני הסוגים של קו היראה וקו
החסד והאהבה, כפי שמסביר אד"ש בשיחת פרשת שופטים היתנש"א

הפלאה - פלא

א. הלכות שבועות הן הראש וההלכה הראשונה של ספר "הפלאה".
ויש מכנה משותף לענין "הפלאה" והלכות שבועות ונדריים וחוודשים
אב – אלול (כי לומדים הלכות אלו בסיום חודש אב והתחלת חודש
אלול), ולפרשיות ראה, שופטים וכי תצא (כי את הלכות שבועות וספר
הפלאה התחילו בשבת פרשת ראה, ומסיימים בפרשת שופטים, ואת
הלכות נדרים התחילו ולמדו את רובם בפרשת שופטים ומסיימים
(הפרק האחרון) בפרשת כי תצא);
הנקודה המשותפת לענינים הנ"ל, שבכל א' מהם יש גם ענין פירוש
חיובי ו"עשה טוב", בנוסף לפירוש שלילי של יראה ו"סור מרע";
הפירוש הפשוט של "הפלאה" (שכל סוגי הנדרים והנדבות וההקדשות
וכו' נכללים בזה) הוא כמ"ש: "איש כי יפליא בערך נפשות נדר להווי".
שפסוק זה כתוב בפרשת ערכין¹. ובפרשת נזירות כתוב²: "איש או אשה
כי יפליא לנדור נדר נזיר להווי".
ובפרשת מנחה ונסכים כתוב (בפרשת שלח³): "ועשיתם אישה להי'
עולה או זבח לפלא נדר או נדבה".
ובפירוש המילה "הפלאה" יש שני פירושים;
א) הפירוש הפשוט, "הפלאה" – מלשון הפרשה, כמו שאומר רש"י
בפרשת ערכין: "יפריש בפיו". וכן בפרשת נזירות אומר רש"י: "כי
יפליא. יפריש". למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה; לומר לך, שכל
הרואה סוטה בקילקולה יזיר עצמו מן היין, שהוא מביא לידי ניאוף;
נדר נזיר. אין נזירה בכל מקום אלא פרישה, אף כאן שפירש מן היין:
להזיר להי'. להבדיל עצמו מן היין לשם שמים".

ז. א. שענין "הפלאה", היא ההפרשה והסור מרע, לשם שמים.

ב) אבל יש פירוש חיובי ו"עשה טוב" בפירוש המילה "הפלאה";
כמ"ש ה"אבן עזרא" בפרשת הנזירות על הפסוק הנ"ל, "כי יפליא לנדור
נדר נזיר להווי", מפרש ה"אבן עזרא", אחרי שמביא הפירוש הפשוט,
"יפריש", מביא הפירוש יפליא מלשון "פלא": "או יעשה דבר פלא, כי
רוב העולם הולכים אחר תאותם", ואם האדם פורש מהם, שמקבל על
עצמו בנדר לפרוש מהם, הרי זה לא דבר רגיל אלא פלא. היינו שיש כאן
פירוש חיובי ומרומם.

נדר ושבועה – פלא שלמעלה מטבע

ב. ובפרט ע"פ פירוש החסידות באוה"ת פ"י ויצא⁴ עה"פ⁵ יוידר יעקב

⁵ ויצא כח, כ [להעיר; כ' – ר"ת כתר, ועשרים – גימטריא – כת"ר, וגם הפרק
כ"ח – כ' – כתר, ח' – 8 – כתר].

⁶ ספ"ג דנדה.

⁷ יא, כו.

⁸ פסוק כז.

¹ בחוקותי כז, ב.

² נשא י, ב.

³ שלח טו, ג.

⁴ אוה"ת ויצא עמ' 1704.

שמלבד הפירוש הפשוט ב"שופטים" כמו שאומר רש"י על הפסוק "שופטים ושוטרים תתן לך"⁹: "שופטים. דיינים הפוסקים את הדין" שהוא קו הדין והיראה, יש בשופטים גם משמעות מלבבת, ע"י מה שנאמר¹⁰: "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציק כבתחילה" שהשופטים הם כמין יועצים המדריכים את העם את הדרך אשר ילכו בה, לאו דוקא בכפיה אלא מתוך אהבה ורצון. שזה יתקיים בפועל לעתיד לבוא, שלא יצטרכו יותר לקו היראה, אלא לחסד וקירוב ואהבה. וכן בשוטרים יש גם את שתי האפשרויות; כמו שהן עכשיו כפי שכותב רש"י: "ושוטרים, הרודין את העם אחר מצותם (של הדיינים והשופטים), שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט", היינו שעתה בזמן הזה השוטרים הם להרתיע ולכפות על העם את הדין, אבל לעתיד לבוא יהיו השוטרים מכיון שכל עניני התורה הם נצחיים (כותב אד"ש בשיחה זו דש"פ שופטים היתנש"א הערה 23), גם לעת"ל יהיו שוטרים "אך ורק למעליותא" – להכריז ולהודיע ע"ד מציאותו של השופט [אולי בדומה לשומרים של ביהמ"ק, שמטרתם היתה לא מפני הגנבים, אלא לשם כבוד. יק"ר]. או בכדי לסייע לבניי בקיום עניני ב"ד [לדוגמא: ליישר הדרך עבור עדי ראייה בקידוש הלבנה, בכדי שיוכלו להגיע לב"ד בנקל ובזריזות וכו'. וראה גם ספה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 663]."

בכיה ודמעות של שמחה!

ה. וכן בפרשת "כי תצא" מוצאים גם את ב' הקווים; על מה שנאמר בתחילת הפרשה¹¹: "ובכתה את אביה ואת אימה ירח ימים" שמביא אד"ש את הפרשנים האחרונים שאומרים שהדברים מרמזים על עבודת התשובה, "ובכתה" – בכיה של חודש אלול "ירח ימים", ואומר אד"ש שבכיה לא צריכה להיות דווקא דמעות של צער חייו, אלא יתכן בכיה ודמעות ורגש של שמחה, היינו השמחה על הקירוב לה' בחודש אלול. כי בכיה מבטאת את ההתרגשות לשמעה מהשכל והטעם שלא יכולה להתבטא במילים ואותיות רק בהתרגשות ובכיה ודמעות, אבל אלו יכולות להיות דמעות והתרגשות והתלהבות של שמחה למעלה מכלי השכל על הגילוי וההתקרבות לה' בחודש אלול, "אני לדודי ודודי לי".

[ואולי בדורות הקודמים של הגלות הרגישו והודגש יותר קו התשובה מתוך צער ויראת החטא, אבל עתה בדורותינו "עקבתא דמשיחא", זמן שכבר חוגגים את קבלת פני משיח, ולכן הדגש הוא על תשובה מאהבה ושמחה, ומתוך דמעות של שמחה.]

אני לדודי ודודי לי – אהבה

ו. וכן ב"אלול" – יש את שתי המשמעויות הנ"ל של קו היראה ו"סור מרע", וקו האהבה ו"עשה טוב"; בפירוש המילה "אלול" – יש אחרונים המפרשים שהוא מלשון ריגול וכמו שמוצאים בתרגום אונקלוס בקשר למרגלים ששלח משה; על הפסוק¹²: "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען" אומר התרגום "ויאללון" וכן בכל מקום שכתוב ויתורו או ריגול, כמו בפסוק בפרשת חוקת¹³, "וישלח משה לרגל את יעזר" מתרגם "לאאללא"; היינו שתפקידנו בחודש אלול לפשפש ולרגל את עצמינו ואת מעשינו, ולעשות תשובה [נכדאי לברר, למה לא מוצאים בשיחות כ"ק אד"ש פירוש זה באלול? ואם מי מהקוראים מצא פירוש זה באחד מהשיחות או המכתבים, אבקש להעירני! ותודה מראש] ובכל אופן כרגיל מפרשים את ענין חודש אלול כחודש חשבון ותשובה.

אבל מצד שני יש באלול גם פירושים וענינים חיוביים המבטאים את הקשר והאהבה שבין הקב"ה לעם ישראל ושל יהודי לזולתו, וכמו הר"ת "אני לדודי ודודי לי" שזהו החיבור ואהבה והידידות בין הקב"ה לישראל (כמו שמביא אד"ש בשיחות מ"ש הביח בטוש"ע ש"דודי" מלי ידידות) והר"ת "איש לרעהו ומתנות לאביונים" שענינו הידידות והחסד בין היהודים.

אלול, לא-לו

ז. וגם המילה "אלול" עצמה מבטאת את שני הענינים, החיובי

והשלילי, כמו שמביא אד"ש בליקוטי שיחות¹⁴ מה שכתוב ב"אור התורה" מהצ"צ¹⁵ שהמילה אלול מורכבת משתי מילים: לא בא' ולו בו', שזה מרמז על לא שלילי ולו חיובי. וע"ד מה שכתוב בפסוק¹⁶ "בכל צרתם לו צר" שהכתיב הוא "לא" בא' והקרי "לו" בו'. שהכוונה שכשעם ישראל בגלות ובצרה אין הקב"ה במיצר, שזהו לא – בא', אבל גם הקב"ה מרגיש ומיצר על צרות עם ישראל כי הוא גם מכניס את עצמו כביכול בגלות שזהו לו – בו'. כמ"ש בפרשת ניצבים¹⁷ "ושב ה' אלקיך את שבותך וריחמך ושב וקבצך מכל העמים וגו'" שהקב"ה גם יורד בגלות ושב עם עם ישראל, וכמ"ש רש"י עה"פ "היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדו¹⁸ מכאן שהשכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו שהוא ישוב עמהם".

והיינו לא – באלף אותיות פל"א – קאי על ספירת הכתר שלמעלה מהתלבשות בסדר ההשתלשלות ומעשה התחתונים לא תופס מקום, ולכן לא נמצא בגלות, אבל לו בו', היינו ו' מדות דז"א, היינו כמו שמתלבש בהשתלשלות, ושם כביכול מכניס עצמו בגלות ומיצר עם עם ישראל.

ועד"ז באלול שני ענינים חשבון צדקה ותשובה על העבר שקשור עם מעשיו – לו בו'.

והענין השני באלול; ההכנה לשנה הבאה ע"י קבלת והכתרת המלך (שע"ז) מביא הברכות לכתובה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה). והכתרת המלך היא התנשאות עצמית וכתר מלכות, שמעשה התחתונים אינם תופסים מקום – לא בא'.

לא תאחר לשלמו

ח. ומסיימים את הלכות נדרים בפרשת כי תצא שם נאמר¹⁹: "כי תדור נדר להווי אלקיך, לא תאחר לשלמו, כי דרוש ידרשנו הווי אלקיך מעמד, והיה בך חטא: וכי תחדל לנדור, לא יהיה בך חטא: [שזהו תוכן סיום הלכות נדרים שהאדם ישתדל שיעשה ולא יהיו עליו חובות נדרים כי הם חסרון גדול, "כאילו בנה במה"], מוצא שפתיך תשמור ועשית, כאשר נדרת להווי אלקיך נדבה אשר דברת בפיקך" שזה ענין עיקרי בנדרים שכתוב בפרשת כי תצא.

והרמב"ם בתחילת הלכות נדרים מביא פסוק זה להלכה, וז"ל²⁰: "מצות עשה של תורה שיקיים אדם שבועתו או נדרו, בין שהיה מנדרי איסור בין שהיה מנדרי הקדש, שנאמר: "מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת וכו'". ובהלכה הקודמת (הלכה ב') מביא הפסוק מפרשת ראה (שבשבת פר' ראה התחילו את ספר הפלאה), וז"ל: "אלא שהנדרים חייבין באחריותן, ונדבות אין חייבין באחריותן, ועל זה נאמר בתורה²¹: "ונדרך אשר תדור ונדבותך וגו'".

נדר – נ' דר

ט. גם במילה "נדר" יש את שני הענינים הנ"ל בס"א; בקשר ל"הפלאה"; (מלי הפרשה וי"ל פלא – ענין הכתר); שהוא ענין הפרשה בפשטות שאדם נודר ומפריש הדבר לאיסור או לקודש, והפירוש הבי' וה"מופלא" – מ"ש הצ"צ ב"אור התורה"²² ש"נדר" הוא – נ' דר"; גילוי שער החמישים (מני' שערי בינה, שנמשכים מעתיקא קדישא – פנימיות הכתר) בבחינת דירה שלו וכו'.

"פליאה" פסוקים

י. והעירני תמים א'; על ענין ה"הפלאה" – מלי פלא; שהתחילו את ספר "הפלאה" והלכות שבועות בשבת פרשת ראה, ובסיום השביעי והפרשה, נדפס בחומשים: שיש בפרשת ראה "קב"ץ פסוקים, (גימטריא) פליא"ה סימון". וראה – קשור בא'; "ראה אנכי" (אנכי – מתחיל בא', ואומר אד"ש שקאי על מהותו ועצמותו "אנכי מי שאנכי, דלא אתרמיז לא בשום אות ולא בשום קוץ", ובתוספת כ' – ר"ת "כתר" ועשרים – גימט' – כת"ר) [וגם אפ"ל שמתאים עם השם "ראה" – ר"ת "ראש

¹⁴ לקו"ש חיי"ט ע' 162.

¹⁵ אוה"ת ראה ע' תשצ"ז.

¹⁶ ישעיהו סג, טז.

¹⁷ ל, ג.

¹⁸ מגילה כט, א.

¹⁹ כג, כב-כד.

²⁰ הל' נדרים פ"א ה"ד.

²¹ ראה יב, ז.

²² פי' יוחי ע' תיד. ופר ויצא עה"פ "וידר יעקב נדר לאמר", עמ' 1704, 1706.

⁹ טז, יח.

¹⁰ ישעיה א, כו.

¹¹ תצא כא, יג.

¹² שלח יג, ב.

¹³ חוקת כא, לב.

יא. התחילו את ספר הפלאה בסיום חודש אב ובתחילת חודש אלול, ומבואר בחסידות שאל"ף – אותיות פל"א (ענין ההפלאה) – ספירת הכתר וגם אב וגם אלול מתחילים בא'; וכנ"ל בס"י מ"ש בליקוי"ש מ"ש הצ"צ באוה"ת שהאות הראשונה של אלול א' מורה על ספירת הכתר שלמעלה מהעולם וסדר ההשתלשלות.

ניחום על השבועות והנדרים

יב. כאמור, התחלת ספר הפלאה בסוף חודש מנחם-אב, והשבועות והנדרים קשורים בנחמה; כי התרת השבועות והנדרים היא; באם ניחם עליהם, כמ"ש הרמב"ם בפ"ו מהלכות שבועות²³: "מי שנשבע שבועת ביטוי וניחם על שבועתו וראה שהוא מצטער אם יקיים שבועה זו ונהפכה לדעת לדעת אחרת, או שנוול לו דבר שלא היה בדעתו בשעת השבועה וניחם בגללו וכו'".

וכן בהמשך בהלכה ה', כותב: "כיצד מתירין? יבוא הנשבע לחכם המובהק וכו' ואומר אני נשבעתי על כך וכך ונחמתי וכו' והחכם וכו' אומר לו וכבר נחמת וכו'".

ו"ניחם" - פירושו כמ"ש הרמב"ם "נהפכה דעתו לדעה אחרת", שזהו כל ענין של ניחומים, וגם נחמת אבליים ומנחם-אב, שהופכים הדעה והרגש מאבלות ועצור לנחמה. וזה אומר רש"י עה"פ בפרשת בראשית²⁴: "ויניחם ה' כי עשה את האדם וגו'": "נהפכה מחשבתו של מקום וכו' וכן כל לשון ניחום שבמקרא וכו' כולם לשון מחשבה אחרת הם". עכ"ל. וזהו גם ענין מנחם-אב.

ובעזרת ה' תחזינה עינינו בנחמה מהגלות ע"י האב (מל' רצון ואהבה) הרחמן, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות, בביאת המשיח והגאולה השלימה, מ"י"ד מ"ש, נאו!

מוצא שפתיך תשמור ועשית!

יג. הסיום וההלכה האחרונה ממש בהלכות נדרים שמסיימים ביום א' דפרשת כי תצא, כתובה בפרשה, וז"ל הרמב"ם בסיום ההלכה²⁵ כשמדבר על המצוה להישאל על הנדר "כדי שלא יהיה מכשול לפניו": "במה דברים אמורים בנדר איסור, אבל נדרי הקדש מצוה לקיימם ולא ישאל עליהם אלא מדוחק, שנאמר²⁶: "נדרי לה' אשלם".

ודין זה כתוב בפרשת כי תצא: "כי תידור נדר לה' אלקיך, לא תאחר לשלמו: מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלקיך, נדבה אשר דיברת בפ"ך", היינו שחייבים לקיים את הנדרים והנדבות של הקדש ומצוה – וכנ"ל בס"י הרמב"ם עצמו מביא הפסוקים מפרשתנו בתחילת הלכות נדרים, "מוצא שפתיך תשמור ועשית".

הנדרים והשבועות – זיכרון האדם והעולם

יד. התחילו את ספר הפלאה והלכות שבועות ביום כ"ז – ז"ך (מנחם-אב). וכ"ק אד"ש מה"מ אומר (בקשר ליום כ"ז בחודש אדר שבא אחרי יום כ"ו – בגימט' הוי', וכ"ז הוא ענין הז"ך והזיכרון היינו ההעלם על שם הוי' ויסורי הגלות ואח"כ הגילוי שבא אחרי וע"י ההעלם): שיום כ"ז בכל חודש הוא ענין הז"ך והזיכרון והגילוי שאח"כ. וכן מטרת השבועות והנדרים, גם שבועות ונדרי איסור, לזכך ולעבד האדם ולעדנו, וכן נדרי הקדש – לקדש ולהעלות את האדם וענייניו וחלקו בעולם, שזהו פירוש המילה "הפלאה" – הפרשה והעלאה.

התרת נדרים בכ' אב

טו. התחלת ספר "הפלאה" שבו לומדים על התרת הנדרים והשבועות מתאים לסיום חודש מנחם-אב; כי יש אומרים ונוהגים שכבר בכ' אב, ארבעים יום לפני ראש השנה, לעשות התרת נדרים, וזו סגולה גדולה וטובה לנפש! וגורמת שהקב"ה גם יקיים תשרי (יתיר) ותשבוק לנו את כל עניינינו הבלתי רצויים ויביא לנו כתיבה וחתימה טובה! לשנה טובה ומתוקה! שזהו הטעם לכך שכל ישראל עושים "התרת נדרים" בערב ראש השנה, ולשם החודש "תשרי" (ולמען, למ"ש כ"ק אד"ש מה"מ שכי אב חל תמיד באותו יום בשבוע שיחול יום הכיפורים).

"תקות" חוט השני²⁷

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

- א. ב"הפלאה" ב' ענינים; חיובי ושלילי, הפרשה – ופלא.
- ב. השבועות והנדרים – פלא שלמעלה מהחכמה וטעם ודעת.
- ג. גם בראה ב' ענינים חיובי ושלילי, ברכה – וקללה – הקללה נהפכת לברכה.
- ד. בשופטים ב' ענינים חיובי ושלילי – שופטים ושוטרים, שופטיך וועציך לעת"ל.
- ה. בכי תצא ב' ענינים, הדמעות של "ובכתה ירח ימים" – חודש אלול, נהפכות לדמעות של שמחה.
- ו. באלול ב' ענינים תשובה של חשבון הנפש וסור מרע – ותשובה מאהבה – אני לדודי וגו' ואהבת ישראל איש לרעהו וגו'.
- ז. בפרשת ראה נדריך אשר תידור ונדבותיך.
- ח. בפרשת כי תצא – לא תאחר לשלמו, ומוצא שפתיך תשמור ועשית.
- ט. נדר – נ' דר.
- י. בפרשת ראה, "פליאה" (קכ"ו) פסוקים.
- יא. אב – אלול, באל"ף – פלא.
- יב. התרת נדרים ושבועות – ניחום על השבועות והנדרים – מנחם אב.
- יג. הדין האחרון לא לשאול על נדרי הקדש ומצוה – כתוב מפורש בפרשת כי תצא, "מוצא שפתיך תשמור ועשית".
- יד. התחלת ספר הפלאה בז"ך (באב) – זיכרון העולם והעלאתו ע"י השבועות והנדרים.
- טו. בסיום חודש אב (בכ' באב) יש עושים "התרת נדרים".

* * *

**השלמה לגליון הקודם (מס' 211)
לסיום על הלכות שחיטה**

"וזבחת מבקרך ומצאנך"

א. העיריני תמים א'; שאת דיני השחיטה לומדים לא רק מהפסוק בפרשת השבוע ראה, אלא שזה שיעור החת"ת של אותו היום, יום שני (שהתחילו בו ההלכות) שכתוב שם²⁸: "וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך וגו'", שמוזה לומדים את דין הזביחה והשחיטה וכל פרטיה, כפי שכותב הרמב"ם בשיעור היומי של יום זה בפ"א דהלכות שחיטה. וכן רש"י אומר עה"פ כמ"ש הרמב"ם בהלכה ד' שאת כל פרטי ההלכות לומדים בתושבע"פ ממה שנאמר בפסוק זה "כאשר צויתך" שזוהי ה"מצוה" שבע"פ בתורה, וכן הם דברי רש"י עה"פ: "למדנו שיש ציווי בשחיטה היאך ישחוט, והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסיני".

ראה – ע"ב, גימט' – אור, רז

ב. בס"ג נכתב בקשר למ"ש הרמב"ם בסיום על המצוות שהקב"ה ציווה בהן: "והצילנו מלמשש בחושך, וערך אותנו נר ליישר המעקשים ואור להורות נתיבות היושר, וכן הוא אומר²⁹: "נר לרגלי דבריך ואור לנתיבותי". וכתבנו שיש לכל זה קשר לפרשת ראה – ענין הראיה. וש"ראה" – אותיות – "האר" (וע"ד מ"ש "והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך"), ו"ראה" – עם הכולל – גימטריא "אור". ולהעיר; שמצאתי זה בספרי השיחות ה'תש"נ בשיחת פרשת ראה

27 יהושע ב, חי. ועיין ברש"י שפירוש "תקות" – מלשון "קו וחבל" (שבו הורידה המרגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקות מנחם" - להראות בע"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשוה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).

28 ראה יב, כא.
29 תהילים קיט, קה.

23 ה"א.
24 ו, ו.
25 פ"יג הכ"ה.
26 תהילים קטז, יד.

שראה – עם הכולל – גימטריא – רז, ורו – גימטריא **אור**, היינו שהראיה היא לראות **האלוקות**, את ה"אנכי", שהוא הפנימיות וה"רז" של כל העולם, והוא של הכל.

"ושחט לפני הוי"

ג. בס"ה נכתב שסיום הלכות שחיטה בכ"ו מנחם-אב; שכ"ו – גימטריא – הוי – שם הרחמים, ואב – הוא אב הרחמים; להוסיף שעיקר השחיטה נלקח **משחיטת קדשים**, ואח"כ הותר להם בשר תאוה וחולין למי שאינו מביא לקרבן כמש"כ בפסוק הנ"ל "כי ירחק ממך המקום וגוי וזבחת וגוי ואכלת בשעריך בכל אוות נפשך", ובשחיטת הקדשים והקרבנות נאמר בתחילת חומש ויקרא³⁰: "ושחט וגוי לפני הוי", שהשחיטה קשורה לשם הוי.

* * *

ה' ת'הא ש'נת א'צרות עליון

כפי שכתבנו בגליונות הקודמים, כ"ק אד"ש ביקש שיציעו כבר בתחילת הקיץ ראשי תיבות למספר השנה הבאה, והסיבות; (א) שמדפסי הלווחות ידעו מה לכתוב. (ב) להמשיך ולהביא הכוחות והברכות של השנה הבאה כבר לסיום שנה זו. והצענו בגליון הקודם הר"ת לשנה הבאה ה'תשע"א; "ה' ת'הא ש'נת א'ל על" [הרבי אמר בהתוועדות שרוצה שגם יפרשו את האותיות ה' ת' – ה' ת'הא] וע"פ הפסוק שבהפטרות פרשת ויצא: "ואל על יקראוהו"; היינו שהנביאים קוראים לעם ישראל לעלות "אל על!" – אל הקב"ה. ויש עוד הצעה; [כי על שנה זו הצענו ה' תהא שנת עליון, ע"פ הפסוק בפרשת תבוא (כו, יט), "ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהילה לשם ולתפארת", שזה יקויים ויבוא בשלימות בביאת המשיח והגאולה. ועפ"ז ברצוני להציע עוד הצעה על ה'תשע"א – ה' תהא שנת אוצרות עליון [ע"פ הפסוק (תבוא כח, יב) "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים וגו'", וכמו שהצענו בשנת ה'תשס"א – הר"ת אוצרות סגולה (כי "סגולה" אין הכוונה שעושים משהו לסגולה לענין מסוים – אלא סגולה – גם פ' אוצר יקר)], והבוחר יבחר.

"קנה מיד עמיתך"

א. כ"ק אד"ש כותב במכתב ביום כ"ג תמוז תשס"ז (הודפס בהוספות לליקוטי שיחות חכ"ג פ' בהר עמ' 332 [ולהעיר שמספר זה הוא גימטריא שמו של אד"ש ו"צמח צדק"]): בקשר לנסיעת קבוצת התלמידים התמימים ששלח הרבי לארץ הקודש, להפצת המעיינות חוצה, ולעידוד אנ"ש ותושבי ארץ הקודש אחר האסון שגרצחו בכפר חב"ד ל"ע ול"ע חמישה תלמידים ומדריכים הי"ד ע"י טרוריסטים ימ"ש (שעל שמם הוקם מוסד החינוך "יד החמישה") וז"ל: "מובן שנסיעתם נסתדרה שבכל מקום האפשרי יסעו דוקא באל על, וכדו"ל עה"פ קנה מיד עמיתך"³¹.

ב. פעם אירגנתי "יחידות" אצל הרבי לאנשים מהנהלת "אל על", וא' שאל האם זה נכון שהרבי מורה לטוס דווקא ב"אל על"? והרבי ענה: אני לא נותן הוראות, אני רק אומר מה שכתוב בתורה. וזה פסק דין התורה. וא' הנשים אמרה שזו ההלכה "עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין", וע"כ ענה כ"ק אד"ש: לא את זה אמרתי, זה לא ענין של עניות או צדקה וסעד, אלא יש פסוק "קנה מיד עמיתך", שאם יש אפשרות לעזור להרוויח ליהודי, צריכים לקנות ולתת להרוויח ליהודים!

לא יגורך רע!

א. הרבי שליט"א מלך המשיח לא אמר את מילת הקללה, וכשאמר הפסוק: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה" אמר אח"כ וההיפך, וכן כשאמר הפסוק: "אני נותן לפניך את החיים ואת הטוב" לא אמר את השלילה שבהמשך הפסוק אלא אמר: "ואמר ההיפך".

ואף לא אמר כ"ק אד"ש שום מילת שלילה ולא אמר "רע" – אלא "היפך הטוב", לא אמר "מות" – אלא "היפך החיים", לא אמר "קללה" – אלא "היפך הברכה", לא אמר "חושך" – אלא "היפך האור", לא אמר "שקר" – אלא "היפך האמת", ולא אמר "רשע" – "היפך הצדיק", אפילו כשמילים אלו באו בהמשך הפסוק או המאמר הז"ל.

ולא היה מישהו מגדולי ישראל והצדיקים שדיבר ו"שפך" כל כך הרבה דברי תורה, ולא היה כאד"ש מה"מ שאף לא הזכיר מילה שהיא היפך הטוב והאמת. וכנראה שכשמדובר במלך המשיח שם "לא יגורך רע!" כפשוטו, אפילו לא בהזכרה, וכמובן שאנו צריכים למוד מכך לפחות אפס קצהו, מעין זה, ולפחות

לשמור על לשון נקיה ולא ניבול-פה ולשון הרע. וכמ"ש בפרשת השבוע הבעל"ט, תצא³²: "ונשמרת מכל דבר רע!" וחז"ל לומדים "כל דיבור רע!". ואז יתיקיים מ"ש בהמשך הפסוקים³³: "כי הוי" אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך, והיה מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר וגו'".

ב. פעם אמר אד"ש הר"ת של צבו"ר; כידוע ר"ת: "צדיקים בינונים ורשעים היינו שהציבור מושלם רק כשכל סוגי העם מצטרפים, וע"ד מה שאומרים ומכריזים בתחילת יום הכיפורים: "אנו מתירין להתפלל עם העבריינים!" וכשאד"ש אמר ר"ת אלו: "צדיקים בינונים או" היה נשמע שהולך להגיד "ורשעים", ולא סיים, ואמר "או..ן דער היפך!" (=וההיפך) ובשום אופן לא ביטא מילת שלילה, היפך הטוב.

ג. בא' הפעמים שהיה אצל כ"ק אד"ש ידידנו ר' שניאור זלמן ז"ל שז"ר, שהיה שם ה"פרעיוזענט" (וכידוע שתמיד כל דבר היה אומר בהתלהבות) זה היה בתחילת שנות הלמ"דים שאז באו העליה הגדולה של יהודי רוסיה, ורצה לתאר לרבי שלמרות שכבר עשרות רבות של שנים הם מנותקים מחינוך ומיהדות ואין להם ידיעות בזה, הם בכל זאת יהודים חמים עם התלהבות!

ושז"ר אמר לרבי באדיש שלמרות שהם "עם הארצים" הם "יהודים חמים" (ושמעו זאת בשידור ברדיו ב"קול ישראל" בארץ).

ובתוך דבריו אמר לו אד"ש (באדיש): "אל תגיד עם-הארצים, תגיד אנשים פשוטים!"

ואח"כ בהמשך דבריו שוב נכנס להתלהבות ואמר לאד"ש כנ"ל שלמרות שהם "עם-הארצים" הם יהודים חמים! ושוב קטע הרבי את דבריו ואמר לו: "כבר נדברנו; אל תגיד עם הארצים, תגיד אנשים פשוטים!"... והדברים מדברים בעד עצמם, איך כולנו צריכים להתייחס ולהסתכל על ה"עמך"!

"אתה רב להושיע!"

ד. כ"ק אד"ש לא "אהב" (בלשון המעטה) שקורים "בית חולים" אלא רצה שיקראו "בית רפואה" או "בית רופאים". ואד"ש הדגיש זאת בתקופת ה"מבצעים" שהורה לקרב יהודים ולעשות "מבצעים" בבתי רפואה, ואז דיבר שלא יגידו "בית חולים" [וכדאי לברר למה אד"ש כן אמר "בית האסורים" ולא "בית הסוהר" וכיו"ב]. וגם אמר כ"ק אד"ש בשיחה לפני "מצוייני צה"ל" שלא יגידו "נכים", אלא "מצויינים", שהם הצטיינו במסירות נפש עבור כל עם ישראל וארץ ישראל, והיא השאיפה עליהם ובהם סימן וציון לשבח.

[ומחריד הדבר שבכל העולם קוראים לביה"ד "הוספיטל" – שהכוונה היא "בית אישפוז", ורק בשתי מדינות קוראים כרגיל "בית חולים": בישראל בעברית, ולהבדיל בגרמניה ימ"ש בגרמנית: "קראנקן האוז"....]

ומעניין שכבר בשנות ה"יור"דים כתב אד"ש מה"מ במכתב להרב ישראל ז"ל לייבוש שהיה יו"ר צא"ח בארה"ק בקשר ליהודי מסויים שנמצא בבית הרפואה, וכתב (בסוגריים): "אין דעתי נוחה מהשם שהעולם קורא לזה".

וגם מהרופא המנהל את בית הרפואה בבני ברק, ביקש אד"ש שלא יקראו לזה בית חולים, ושינוי ל"מרכז רפואי מעייני הישועה".

ה. בקראון הייטס היה בית רפואה שקראו לזה שזה מיועד ל"חשוכי מרפא". ובשנות הנשיאות הראשונות שלח כ"ק אד"ש מה"מ שלוחים להשתדל ולבקשם שישנו ויקראו בית רפואה, ולא יגידו ח"ו "חשוכי מרפא", כי הקב"ה תמיד יכול ועוזר ומושיע!

לעילוי נשמת

אלקנה בן ר' יוסף חיים ע"ה
וזוגתו פיגא בת ר' משה ע"ה שטין
ולזכות התמים הקדוש אהרן יוסף הי"ד

בן יבדלחט"א הרה"ת חנניה סיני דוד שיחי' (לרגל היכנסו לשנת הששים)
וזוגתו בילא לאה שתחי' הלבשרטס

ויהי"ך שימליצו עבור כל בני משפחתם לכל טוב והצלחה בכל ענייניהם הגשמיים והרוחניים מתוך בריאות אושר ושמחה תמיד כל הימים ויקויים במהרה הקיצו ורננו שוכני עפר והם בתוכם בביאת המשיח והגאולה השלמה מי"ד ממיי"ש, נאו!

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכניס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

³² תצא כג, י.
³³ פסוק טו.

³⁰ ויקרא א, ה.
³¹ בהר כח, יד.